

Коментар до Закону України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності»

28 червня 2015 року набрав чинності Закон України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон № 222), згідно з яким Закон України від 01.06.2000 № 1775 «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» втрачає чинність.

Закон № 222 регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їхнього ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

Від попередньої редакції Закон № 222 відрізняється зміною основних підходів до регулювання відносин у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

Відповідно до Закону № 222, основні завдання з формування та реалізації державної політики у сфері ліцензування здійснюються Кабінетом Міністрів України, спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування (Державною регуляторною службою України) та органами ліцензування.

З прийняттям Закону № 222 **значно скорочується** кількість видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню, спрощується порядок отримання ліцензій, що спричинено запровадженням сучасних електронних технологій.

Зокрема, з набранням чинності Законом № 222 не підлягатимуть ліцензуванню торгівля пестицидами та агрохімікатами, митна та брокерська діяльність, заготівля та переробка металобрухту, торгівля рідким паливом з біомаси та біогазом та деякі інші види господарської діяльності.

З набранням 28.06.2015 чинності Законом № 222 повноваження з ліцензування видів господарської діяльності втратять:

1. щодо ліцензування виду діяльності в повному обсязі:

14 центральних органів виконавчої влади – стосовно 17 видів господарської діяльності;

Служба безпеки України – 1 виду господарської діяльності;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації – 1 виду діяльності;

2. щодо ліцензування виду діяльності в певній частині:

3 центральних органи виконавчої влади – 3 види господарської діяльності частково;

2 національні комісії, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах – 5 видів господарської діяльності частково;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації – 2 види господарської діяльності частково. (Детальну інформацію наведено у додатку).

Новоприйнятим Законом запроваджується **необов'язковість оформлення ліцензії, як документа у паперовому вигляді** – суб'єкт господарювання сам визначає: чи отримати йому ліцензію на бланку, чи достатньо наявності інформації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб підприємців про видану йому ліцензію.

У зв'язку з необов'язковістю отримання ліцензій як документа у паперовому вигляді у Закон № 222 **скасовує необхідність одержання дублікатів та копій ліцензії**.

Законом **встановлюється безстроковість дії ліцензії**, до того ж розмір державного мита зберігається на тому самому рівні і становитиме еквівалент однієї мінімальної заробітної плати (на сьогодні – 1218 грн.).

У разі, якщо ліцензія видаватиметься Радою міністрів Автономної Республіки Крим або місцевим органом виконавчої влади, вона становитиме 10 відсотків від розміру мінімальної заробітної плати.

Ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що на день набрання чинності Законом № 222 є чинними, продовжують діяти.

Варто також звернути увагу на момент набуття здобувачем ліцензії права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

Закон № 222 визначає, що **моментом набуття здобувачем ліцензії права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню є внесення даних про рішення органу ліцензування про видачу йому ліцензії до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців**.

Крім того, новелою є запровадження Законом № 222 інституту правонаступництва у ліцензуванні (тимчасовий перехід прав та обов'язків від одного суб'єкта господарювання до іншого).

Так, у разі, якщо ліцензіат припиняється у результаті злиття, приєднання чи перетворення і його правонаступник має намір провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію, такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням нової ліцензії на його здійснення, провадити у строк, що не перевищує трьох місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії.

Якщо ліцензіат припиняється в результаті поділу, то лише один правонаступник за згодою правонаступників має право провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію. Такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням ліцензії на його провадження, провадити у строк, що не перевищує шести місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії. Після закінчення цього строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

Право на здійснення виду господарської діяльності, на який отримано ліцензію, може переходити від ліцензіата, що був фізичною особою - підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем. Така ліцензія ліцензіата підлягає у місячний строк переоформленню органом ліцензування на ім'я спадкоємця з дати

набуття ним такого права, за умови відповідності спадкоємця вимогам відповідних ліцензійних умов.

Вказаним Законом суттєво розширено повноваження **Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування (ЕАР)**, яка є постійно діючим колегіальним органом при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування.

Тепер, до повноважень ЕАР віднесено розгляд звернень органів ліцензування або спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування (Державної регуляторної служби) щодо проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов з підстав, визначених цим Законом № 222.

Позапланові перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов з підстав, визначених Законом № 222 здійснюється лише за наявності погодження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, яке надається на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування за зверненням органу ліцензування.

Крім того, Перший заступник голови ЕАР призначається з представників громадськості, науковців, суб'єктів господарювання або їх об'єднань за результатами обрання його членами Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування.

(Представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців залучаються до складу Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у кількості не менш як 50 відсотків її складу).

Тобто, запроваджується ідеологія тісної взаємодії між державними органами та громадськими організаціями чи об'єднаннями підприємців, що може слугувати засобом забезпечення прозорості сфери ліцензування.

Крім того, Законом № 222 внесено зміни до **статті 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення** у частині збільшення штрафів за провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання або без одержання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, чи здійснення таких видів господарської діяльності з порушенням умов ліцензування, а так само без одержання дозволу, іншого документа дозвільного характеру, якщо його одержання передбачене законом (окрім випадків застосування принципу мовчазної згоди), накладатимуть штраф від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 17000 до 34000 грн.) із конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини та грошей, одержаних внаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення, чи без такої.

Законодавство у сфері ліцензування вже давно потребувало модернізації. Наразі ведеться робота щодо розробки нормативно-правових актів, необхідність прийняття яких передбачена положеннями Закону № 222.

09.06.2015

© Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва 01011, Київ, вул.Арсенальна, 9/11, тел. 254-56-73, E-mail: inform@dkrp.gov.ua

Щодо переоформлення чинної строкової ліцензії на безстрокову

З урахуванням рішення № 3.2 від 20.08.2015 Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування та в порядку надання роз'яснень положень чинного законодавства України вважає за необхідне надати наступні роз'яснення.

Виходячи з норм частини шостої статті 21 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02.03.2015 № 222-VIII "Про ліцензування видів господарської діяльності" (далі – Закон № 222), який набув чинності 28.06.2015, ліцензії на провадження видів господарської діяльності, визначених у статті 7 цього Закону, які є **чинними** на день набрання чинності цим Законом та мали **обмежений термін дії, є безстроковими і можуть бути**, за заявою ліцензіата, переоформлені відповідним органом ліцензування безкоштовно у тижневий строк.

Звертаємо увагу, що норма частини шостої статті 21 Закону № 222 щодо безстроковості ліцензій, які є чинними на день набрання чинності Законом та мали обмежений термін дії, поширюється на всі без винятку види господарської діяльності, у тому числі і ті, які ліцензуються відповідно до спеціальних законів або з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами.

Директор Департаменту ліцензування

та дозвільної системи

О.В. Андрєєв

08.09.2015

© Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва 01011, Київ, вул.Арсенальна, 9/11, тел. 254-56-73, E-mail: inform@dkrp.gov.ua

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 5 серпня 2015 р. № 609

Київ

**Про затвердження переліку органів
ліцензування та визнання такими, що втратили чинність,
деяких постанов Кабінету Міністрів України**

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України “Про ліцензування видів господарської діяльності” Кабінет Міністрів України постановляє:

- 1. Затвердити перелік органів ліцензування, що додається.**
- 2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.**

Прем'єр-міністр України

А. ЯЦЕНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 серпня 2015 р. № 609

ПЕРЕЛІК
органів ліцензування

Найменування органу ліцензування

Вид господарської діяльності

1. Нацкомфінпослуг	надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів)
2. НКЦПФР	професійна діяльність на ринку цінних паперів
3. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення	діяльність у галузі телебачення і радіомовлення
4. Держатомрегулювання	діяльність у сфері використання ядерної енергії
5. МОН, обласні, Київська міська держадміністрації	освітня діяльність закладів освіти
6. ДФС	виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами
7. НКРЗІ	діяльність у сфері телекомунікацій
8. Адміністрація Держспецзв'язку	надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
9. Держархбудінспекція	будівництво об'єктів IV і V категорій складності
	виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)
10. Державна служба з лікарських засобів і контролю за наркотиками	культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку
	виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду
11. МВС	торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами слезоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж
	охоронна діяльність

12. Держпраці	виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
13. ДСНС	надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
14. Мінприроди	поводження з особливо небезпечними речовинами та небезпечними відходами за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами
15. МОЗ	медична практика діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим МОЗ
16. Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту прав споживачів	ветеринарна практика
17. Мінфін	випуск та проведення лотерей
18. Мінсоцполітики	посередництво у працевлаштуванні за кордоном
19. Держрибгентство	промисловий вилов риби, крім внутрішніх водоем та річок
20. СБУ	діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням СБУ)
21. Укртрансбезпека	перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом
22. Державіаслужба	перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом
23. Мінекономрозвитку	імпорт, експорт спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, алкогольних напоїв імпорт, експорт тютюнових виробів туроператорська діяльність
24. Мінекономрозвитку, обласні, Київська міська держадміністрації	зовнішньоекономічна діяльність діяльність у сфері електроенергетики, крім діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (постачання незалежним електропостачальником)
25. НКРЕКП	транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом транспортування та розподіл природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, його зберігання в обсягах, що перевищують рівень, встановлений ліцензійними умовами, та постачання, крім постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за нерегульованим тарифом
26. НКРЕКП, обласні, Київська міська	централізоване водопостачання та водовідведення,

держадміністрації

крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом

виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом